

Eskela Egunkaria-ren atarian

Irudi bitxia aurkitu dut ene begien aurrean. Bilbon, erdi-gunean gurutzatu dut *Euskaldunon Egunkaria*-ren azken bulegoa, Egia jeneralaren kalean. Eskela bat ikusi dut atean. Gogorra egin zait *berria.info* guneko edizio jarraituan bezperan irakurriko albistearekin topo egitea, eskela *Euskaldunon Egunkaria*-ko atarian. Iñaki Uriarte joan zaigu, azken urteotan prentsa euskaraz egin duenetarik bat. *Egunkaria*-ko langilea. Otsailaren 20 madarikatu hartan erietxean zen, oso larri. Ez zion asko lagunduko Del Olmoren *garzonadak*. Iraun du, ahal izan duen beste. Ez da geldirik egon, ikusi dugu. Baina heriotza bezain gogorra egin zait lantokia zuen tokian eskela ikustea. Eskelaren gainean eskela. Egurrez itxita jarraitzen du *Egunkaria*-ren bulegoak, zer pentsatua ematen du.

Kazetaritza heriotzarekin lotu beharrean gaude, hala-beharrez. Gertu baitaukagu oraindik Augustin Zubikarai-
ren heriotza ere. Beste kazetari handi bat. Historikoa. Eta itauntzeko geratu zaizkigu oraindiño hamaika galdera. Zertan zen *Eguna*? Zelan egin zuten? Gerran zelan idazten zuten, ze tramankulurekin? Estilo liburu gabeko garaiak, hizkuntz batasunik ere ez, kazetaritza fakultatea zer den ideiarik ez... eta *Eguna* kaleratzen zuten. Egunerero. Idazteko historia da hori, idazteke dagoena. Gure kazetaritzaren historia egiteko dago, egiteko daukagu. Hurbilekoa zai-
gun arren, gero eta urrutiago dagoela ematen du. Erredaktorea falta dugu orain, bere lan guztiak itxita joan delako.

Kazetaritza eta heriotza

Hori binomioa. Eta ez zaizkigu lagunak bakarrik joan, egunkariak ere hiltzen ahal direlako. Judizialki edo ekonomikoki. Hori gertatu bide zaio *El Periodico de Alava*

egunkariari. Eta agur esan digu, egun batetik bestera. Bezeran jakin zuten kazetari eta langileek azken eguna zutela. Eta hala ere, duintasuna zer den, egunkari bat gehiago egin zuten, agur esateko sikiera. Eta negoziatzera, despidoa negoziatzera igaroko ziren. Arrazoiak bilatzera. Edo lanaren bila. Batzuek PPko agintariak jotzen dituzte errudun, besteek PNVko kudeatzaileak. Kontua da, une hobea goan zegoenean bukatu zela Arabako egunkari hori. Agur esan zion irakurlegoari. Orain berriz entzuten da *Diario de Noticias* —berez Nafarroako proiektua zena— helduko dela Arabara. Entzuten da, esaten dute, zurrumurrua da... ez baitakigu ongi zein den jeltzaleen proiektu komunikatiboa.

Dakiguna da, komunikabide publikoak gestionatzen badituzte ere, pribatuetan nahiko ezjakinak direla, eta ez daukatela arrakastatsua den komunikabiderik Euskal Herrian. Publikoak, diru publikoarekin errazago ematen dute.

Asteon ere itxi zuten. Baina ez digute azalpen askorik eman. Zer dela eta? Laguntza ofizialak berandu heltzen zirela eta uste baino gutxiago batuko zutela... denetarik entzun dugu. Baina ez digute askorik argitu proiektuaren kudeatzaileek. Ez iritzi publikoari, baina ezta herri elkarte eta herri mailako komunikazio proiektuei ere. Eta hori hankasartze larria da gero! Topagunea osatzen duten herri komunikabide eta euskara elkarteek ez dute informazio zipitzik jaso *Asteon* proiektuaren inguruan, eta hori ez da bidezkoa. Euskarazko argitalpenen mundutxoak aurrerapauso sendoak eman ditu azkenaldi honetan, asteroko argitalpen masiboa ere urrats garrantzitsua izan zitekeen zentzu horretan, baina badirudi ez zela bidezkoa. Edo ez dutela bideragarri egin. Aurreko batean tematika kritikatu genuen, orain kudeaketa ere eskasa izan dela esan beharrean gaude. Eta hori, uneotan, larria da. Euskal esparru komunikatiboak, ezer behar badu, apustu sendoak eta iraunkorrak behar ditu. Epe luzerako estrategikoak izango diren komunikabideak. Handi ala txiki, baina sendo. Esparru lokalean, eskualdekoan edo nazio mailakoan. Baina sendo. Ondo sustraituak, kudeaketa gardenarekin, jendea-

rengana hurbiltzeko gaitasunarekin, informazioa helburu, tresna modernoekin eta ahalik eta osagai onenekin. Horregatik, *Asteon* bezalako astekariak huts egitea ez da serioa. Baina ez dugu gauza askorik entzun eta irakurri aspaldion. Kritikarako gure gaitasuna mugatua da antza. Al-bokoak zer pentsatuko ote duen beldur ala?

Egin eta Egin irratiak 6 urte

6 urte inprimatu barik. 6 urte aditzen ez dugula. Eta sei urte zergatik jakin barik. Bada ordua. Azalpenik gabeko zigorra dirudi honek ere. Injustiziaren lotsa. Luze doaz denborak, irrati bat eta egunkari bat itxi eta azalpenik eman behar ez honek beldurra ematen du. Efemerideak borobilak direnean baino mugitzen ez garenez, badirudi azkenean justizia izango dela justuena. Epaiketa bat aldarikatzeari izango da gure desira guztia. Eta 18/98 horren teilatutuan denak balio du disidentziaren kontra. Izan gizaki, antolakunde, komunikabide edo dena delako. 6 urte igaro dira, eta zain gaude oraindik. Bitartean, susmopean bestelako komunikazio proiektu batzuk sortu dira ezker independentistaren inguruan; *Gara* egunkaria hegoaldean, *Le Journal Ipar Euskal Herrian*, bi errotatiba, astekariak... denetarik. Ezpata ganean, baina azpitik jendea buru-belarri lanean. Ikus-entzunezkoetan Egin irratiak suposatu zuen apustuan tamainakorik baina ez da sumatzen oraindik, eta irrati frekuentzien panorama gero eta espainolago batean murgiltzen ari garen arren, ez dirudi Lakuatik ezer eskaintzeko prest daudenik. Ezker independentistari bada-gokio esparru bat frekuentzien banaketan, baina entzungorren egiten dute Ibarretxeren aholkulari eta kargu teknikoek. 6 urte ez dira alferrik igaro hala ere.

Aurrera begira

Horregatik, euskal esparru komunikatiboa sendo eraikitzea dagokigu. Elkar ulertuz, elkar eraginez, elkar konpon-

duz. Langile, enpresaburu, idazle, editore, kazetari, banatzaile, publiko, entzulego, aktibista, militante, sindikalista, artista, sortzaile... daukaguna zaintzen baino proiektuak sendotzen eman behar ditugu aurrerantzekoak. Hazten barik, trinkotzen. Nork gehiago barik, zeinek hobeto eta iraunkomago izan beharko du apustua. Eta ondokoari beha. Euskal Herria ardatz hartuko duen esparru komunikatiboa. Euskal Herritik sortutako komunikabideak, ekimen editorialak, komunikazio egitasmoak bildu eta lotu, harremanetan jarriko dituen esparru komunikatiboa.

Eta bide horretan tresna oro baliagarri izango da. Digitalizazio prozesuak aztertu, medio berriei arreta jarri, hartzaileen parte-hartzea areagotu, hizkuntza aberastu, jariora hedatu, antenak paratu... denetarik beharko dugu mende berri honetako erronkei aurre egin ahal izateko. Daukaguna garrantzitsua da, baina esparrua sendotzeak izan behar du apustua. Herri mailan, adibidez, desfase handia, itzela dago eskualde batzuetatik besteetara. Eta hitzun kopurua ez da zioa. Beste batzuk dira. Hamaika Euskal Herri ezberdin bizi ditugu. Irratien alorrean, ez dago estrategia komunik. Saiakerak bai, saiakerak ugari, baina proiektu iraunkor eta estrategikorik batere ez. Isolatuarik daude ekimenak oro.

Egiteke osatzeke adosteke daukagu proiektu asko. Bidea hori bera da, bidea. Egitea alegia.¶